

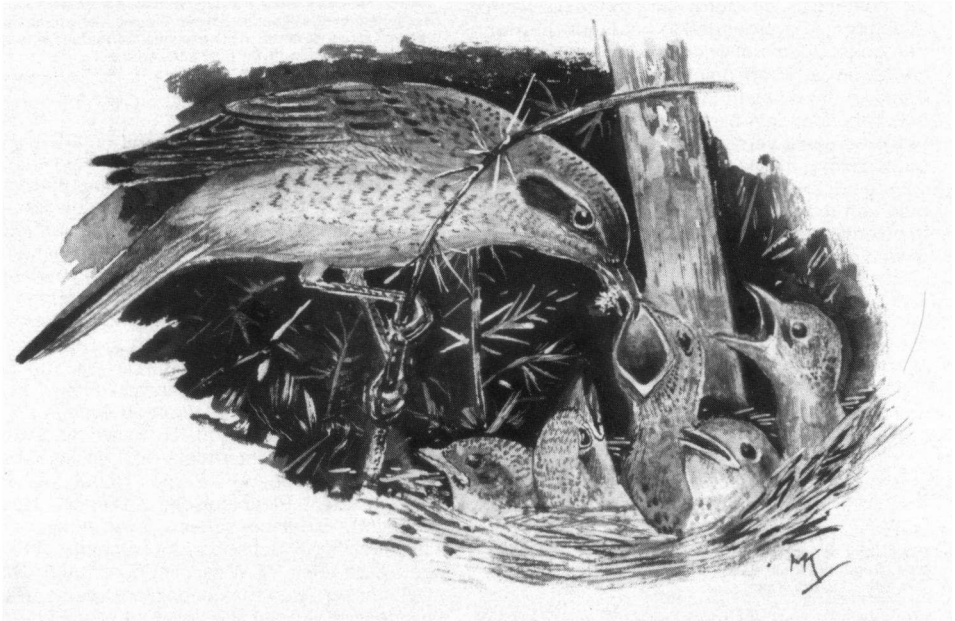
De Grauwe Klauwier op doortrek in Egypte

Willem K. Kraak

Vogelvangst met trek- of slagnetten was een geliefkoosde bezigheid in het Oude Egypte. Tijdens de voorjaarstrek en de herfsttrek wemelde het van vogels op het water en in struiken en bomen langs de Nijl.

Van de eenden moet wel de Pijlstaart de grootste bekendheid hebben gehad, niet alleen als doortrekker ook als wintergast.

De Egyptenaren in de oudheid lieten graag de feestelijke kanten van het aardse bestaan afbeelden op de muren binnen de duistere grafkamer. Vaak zijn de kleuren uitstekend bewaard gebleven. Een verrassend voorbeeld: het graf van Khnemhotep te Beni Hassan in Egypte. Men dateert dit graf circa 1920 voor onze jaartelling. De kleurrijke vogelafbeeldingen zijn dus meer dan negenendertig eeuwen oud. Men ziet een troep Pijlstaarten bij het water naast een boom (een *Acacia*) vol vogels: een Hop, een ♂ Gekraagde Roodstaart* in winterkleed, een ♂ Grauwe Klauwier en een paartje Maskerklauwier waarvan het ♂ de vleugels uitgespreid houdt. Ik wil nog wijzen op een treffend detail dat pas in kleur goed opvalt: de boom staat in bloei. Echte mimosabloei, maar niet van *Acacia dealbata* (een van oorsprong Australische boom) die men in Nederland als leverancier van mimosabloeitakken kent. Ten aanzien van Egypte gaat het om *Acacia tortilis* of *Acacia seyal*.

Eeuwen geleden was de Grauwe Klauwier al bekend bij de Egyptenaren.

Tekening: Marius Kolvoort.

De tekenrant ten tijde van de farao's was gebonden aan vormtraditie, die wij als starre formules of onvrijheden zien. Zo ook hier: een vogel zit op een tak van een boom, maar de tenen omklemmen die tak niet. Men ziet in elkaars verlengde één lange voorteen, één achterteen en daartussen een streep die zowel voorteen van de ene voet als achterteen van de andere voet kan zijn. De beide poten van de (op?)vliegende Maskerklauwier hebben elk wel drie tenen - hangend in het verlengde van het loopbeen - maar nauwelijks een achterteen.

Het patroon van de veren en de kleuren van de uitgespreide vleugels heeft volle aandacht ge-

cregen, maar de vlerken fungeren niet als een deel van het lichaam. De bouw van het vogelskelet wordt opgeofferd aan de officiële tekenstijl. Zo komen twee donkere randen van de okselveren van de ene vleugel nabij de buik terecht!

Toch is de boom met vogels een schitterend getuigenis van vogelrijkdom in Egypte langs de Nijl tijdens de voorjaarstrek.

■ Dr. W.K. Kraak, Wielewaallaan 38, 1403 BZ Bussum, 02159 - 15 725.

LITTERATUUR:

Davies, N.M. (1954): *Egyptian Paintings*. London.

Het Vogeljaar 41 (1993) 1

* Het vermoeden van N. de Bruin (*Het Vogeljaar 38 (6)*: 269 - 1990) dat er oudere afbeeldingen van de Gekraagde Roodstaart moesten bestaan, is hiermee bevestigd.